

שם הקורס בצל האפרטהייד ולאחר נפילתו: תולדות האמנות ותולדות הצילום בדרום אפריקה

In the Shadow of Apartheid and Beyond: South African Art and Photography

0821.6184

מרצה דר' סוניה נרונסקי-ליידן

סמסטר א' שנת תשפ"א יום ד 14:00-16:00

דרישות הקורס נוכחות בשיעורים חובה
קריאה והתמצאות בספרות המחקר
השתתפות פעילה בשיעורים

הרכב הציון הסופי הגשת עבודת אמצע סמסטר (בין 3-5 עמודים) במהלך הקורס (20%)
עבודת סיום קורס (80%); אורך העבודה בין 6-8 עמודים
נושא העבודה ייקבע בתיאום עם המרצה

מבנה הקורס

נושא השיעור ותכני השיעור (מטלות, רשימת קריאה, משימות וכיו"ב)	תאריך / מס' שיעור
<p>נושא השיעור: סיפורה של דרום אפריקה. בשיעור זה נסקור בקצרה את הנסיבות ההיסטוריות שהובילו להתהוות משטר האפרטהייד הגזעני והדכאני, ואת אופי ההשתלטות הקולוניאלית על דרום אפריקה, החל מאמצע המאה התשע-עשרה. נבחן מבחר דימויים מוכרים המייצגים את עוולות האפרטהייד וננסה לברר את עמדתנו ביחס לדימויים אלה.</p> <p>קריאת חובה: צבר, גליה. 2010. "סיפורה של דרום אפריקה", פרק ח', בתוך <i>בראשית הייתה אפריקה</i>, האוניברסיטה המשודרת, משרד הביטחון.</p>	<p>21.10.2020 שיעור מס' 1</p>
<p>נושא השיעור: מפעל ה'תירבות' הקולוניאלי וכינון שדה האמנות בדרום אפריקה. בשיעור זה נעמוד על מנגנוני 'מפעל התירבות' הקולוניאלי, ונבחן את השלכותיהם על תהליכי כינון שדה האמנות בדרום אפריקה. מנגנונים אלה הכתיבו הן את התנאים שבהם נוצרו יצירות האמנות הראשונות וה'קנוניות' בדרום אפריקה בידי אמנים לבנים, והן את נסיבות תפוצתם והתקבלותם במרחב הציבורי.</p> <p>קריאת חובה: Marschall, Sabine. 2001. "Strategies of Accommodation: Toward an Inclusive Canon of South African Art". <i>Art Journal</i> 60 (1): 59-50.</p>	<p>28.10.2020 שיעור מס' 2</p>

4.11.2020
שיעור מס' 3

נושא השיעור: ההפרדה בין לבנים ושחורים – 'fine art' לעומת 'craft' ו-'material culture'. בשיעור זה נעמוד על האופן שבו השפיעה ההפרדה הגזעית על העשייה האמנותית של דרום אפריקאים שחורים ולבנים. אמנות הייתה נחלתם הבלעדית של הלבנים, ואילו השחורים עסקו באופן בלעדי ב'אומנות'. נדון באופן ביקורתי במספר עבודות המייצגות את שני צדי המתרחש.
קריאת חובה: Marschall, Sabine. 2001. "Art in South Africa: 'redress' through terminology." *de arte* 36: 63-74.

11.12.2020
שיעור מס' 4

נושא השיעור: הקשר בין אירועים פוליטיים, ביקורת חברתית, וצמצום הפער בין אמנות לבנה ואומנות שחורה. בשיעור זה נעמוד על הגורמים לצמצום הפער בין אמנות לבנה לאומנות שחורה, שחלקם מבית (מהומות סוואטו ב-1976, צמיחת דור חדש של אמנים והיסטוריונים של אמנות בעלי נטיות ליברליות ושמאליות), וחלקם חיצוניים (חלחול ביקורות תיאורטיות, חברתיות ופוליטיות על תרבות המערב מאירופה ומארה"ב), ועל תחילת השתלבותם של אמנים שחורים בשדה האמנות בדרום אפריקה.
קריאת חובה: Young, Allison. 2017. "Visualizing Apartheid Abroad: Gavin Jantjes's Screenprints of the 1970s." *Art Journal* 76(3-4): 10-31.
John Pepper. 2009 "Here Comes Mello-Yello: Image, Violence and Play after Soweto". In *Art at the End of Apartheid*. University of Minnesota Press: Minneapolis and London.

18.11.2020
שיעור מס' 5

נושא השיעור: 'אמנות מעבר' – תחילת הכרה אמנותית וכלכלית ביצירות של אמנים שחורים על ידי אמנים, מתווכים, וצרכנים לבנים. בשיעור זה נכיר מספר אמנים שחורים שעבודותיהם מייצגות את אמנות המעבר, ונדון במאבקים הפנימיים בשדה האמנות בדרום אפריקה שפתחו אופציות חדשות בפני אמנים שחורים מאמצע שנות השבעים. ננסה לברר את היחסים הדו-כיווניים שהחלו להסתמן בין פוליטיקה ואמנות – ולהבין באיזה אופן המאבק על האמנות קידם את המאבק הפוליטי – ולהפך.
קריאת חובה:
Nettleton, Anitra. 1988. Myth of the transitional: black art and white markets in South Africa. *South African Journal of Culture and Art History* (2)4: 301-310.

25.11.2020
שיעור מס' 6

נושא השיעור: הכשרה וחינוך לאמנות – אילו אופציות עמדו בפני אמנים שחורים בדרום אפריקה? בשיעור נסקור את המרכזים הקהילתיים ומוסדות החינוך בהם יכלו דרום אפריקאים שחורים לרכוש השכלה והכשרה במדיומים אמנותיים שונים. נדון בסוכני התרבות הלבנים והשחורים שראו חשיבות ראשונה במעלה בהענקת הכשרה וחינוך באמנות לדרום אפריקאים שחורים ונטלו אחריות על משימה זו.
קריאת חובה:
Elizabeth Rankin. 1996. "Cecil Skotnes - Polly Street: Teaching and Learning at Polly Street." Privately published.

<p>of 1999. "Imprinting Primitivism: Perceptions and preconceptions Printmaking at Rorke's Drift." <i>Mots Pluriels</i>, 12</p>	
<p>נושא השיעור: מוזיאונים מובילים ותערוכות מרכזיות שתרמו ליצירת דינאמיקה חדשה בשדה האמנות בדרום אפריקה. בשיעור זה נסקור מספר מוזיאונים מובילים ותערוכות מרכזיות שנערכו בדרום אפריקה ושהעידו על שינויים, לצד בעיות ומורכבויות, בדינמיקה של שדה האמנות בדרום אפריקה. קריאת חובה: Preller, Karin. 1998. "The 1995 and 1997 Johannesburg Biennales as a 'reflection' of contemporary South African art." <i>de arte</i> 33: 57: 28-47. Koloane, David. 1996. A Perspective (On Africus, the Johannesburg Biennale. 1996.) <i>AfricanArts</i>, 29(1)50-56.</p>	<p>2.12.2020 שיעור מס' 7</p>
<p>נושא השיעור: איקונוגרפיה וסגנון בסוגות שונות של אמנות שחורה בדרום אפריקה לאורך האפרטהייד - התבוננות הסטורית. שלושת השיעורים הבאים יתמקדו בסוגות שונות של אמנות שנוצרה ע"י אמנים שחורים בדרום אפריקה החל משנות ה-50 של המאה העשרים. בין היתר, נדון ב-Township Art, ב-Resistance Art, באמנות תיירותית, ונתוודע גם לאמנות דרום אפריקאית עכשווית, שלאחרונה צוברת מעמד ויוקרה הן באפריקה והן בשדה האמנות הגלובלי. קריאת חובה: Van, Robbroek, Lize. 1998. "Township Art: libel or label?" <i>de arte</i> 33: 57, 3-16. Koloane, David. 1999. "The Identity Question: Focus on Black South African Expression", In Olu Oguibe and Enwezor Okwui, eds., <i>Reading the Contemporary: African Art from Theory to the Marketplace</i>, London: Iniva, 328-333</p>	<p>9.12.2020 שיעור מס' 8</p>
<p>נושא השיעור: המשך הדיון בסוגות אמנות שחורה.</p>	<p>16.12.2020 שיעור מס' 9</p>
<p>נושא השיעור: דיון על אמנות דרום אפריקאית עכשווית. קריאת חובה: Mosely, Erin." 2007. 'Visualizing' Apartheid: Contemporary Art and Collective Memory During South Africa's Transition to Democracy." <i>Antipoda</i> 5: 97-119</p>	<p>23.12.2020 שיעור מס' 10</p>
<p>נושא השיעור: ההיסטוריה של הצילום באפריקה כחלק מהמפעל הקולוניאליסטי. עבור פקידי הממשל הקולוניאלי באפריקה, הפצת צילומים של נתינים ילידיים סיפקה אופציות נוספות לניכוס, להשתלטות, ולהפקת תועלת אידיאולוגית ו־או כלכלית. נבחן סוגים שונים של צילומים ונעמוד על השימושים שנעשו בהם: carte-de-visite, גלויות, צילומי סטודיו שנועדו להפצה</p>	<p>30.12.2020 שיעור מס' 11</p>

במערב, דיוקנאות.	
<p>נושא השיעור: ההיסטוריה של הצילום בדרום אפריקה - פוטוג'ורנליזם, צילום דוקומנטרי וצילום 'אמנותי' - משמעויות, בעיות וסתירות. נתחקה אחרי עליית הצילום הפוליטי-חברתי בדרום אפריקה, ונערוך דיון ביקורתי ב"צילום המאבק" כדי לברר באיזו מידה ייצגו דימויים אלה את מלוא רוחב היריעה של חייהם של דרום אפריקאים שחורים לאורך האפרטהייד ולאחר נפילתו. ננסה לברר באיזו מידה מאפשר הצילום לשקף את חיי היומיום בקרב דרום אפריקאים שחורים כמורכבים ומגוונים, מעבר לסבל ולמסכנות. נתמקד במגוון תערוכות חשובות של צלמים נבחרים - שחורים ולבנים, וביוזמת קולקטיב הצילום אפרפיקס Afrapix.</p> <p>קריאת חובה:</p> <p>Hayes, Patricia. 2007. "Power, Secrecy, Proximity: A Short History of South African Photography". <i>Kronos: Southern African Histories</i>. 33: 139-162.</p> <p>Thomas, Kylie and Louise Green. 2014. "Stereoscopic visions: reading colonial and contemporary African photography." <i>Social Dynamics: A Journal of African Studies</i>, 40:1.</p>	<p>6.1.2021 שיעור מס' 12</p>
<p>נושא השיעור: דיון מסכם בנושאי הקורס, וסקירה מסכמת של אמנים וצלמים נבחרים בדרום אפריקה. בשיעור זה נקיים דיון מסכם על נושאים מרכזיים שעלו במשך הקורס, וננסה לחדד את היחסים ההיסטוריים שבין הפוליטיקה והאמנות בתולדות האמנות והצילום בדרום אפריקה.</p>	<p>13.1.2021 מס' שיעור 13</p>
	<p>קריאת חובה</p>
	<p>קריאת רשות</p>
	<p>הערות</p>